

UiT Norges arktiske universitet

Erfaringer med utprøving av en modell for praksisveiledning på masternivå – bærekraftig?

Veiledningskonferansen 2022

Sidsel Tveiten og Oddny Igland

Master i helsefag. Studieretning psykisk helse ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT)

Bakgrunn for prosjektet

- I overgangen fra videreutdanning til masterutdanning ble det reist mange spørsmål, bla knyttet til:
 - Læringsutbyttmålene på masternivå
 - Hvem skal veilede masterstudentene?
 - Hvilken kompetanse skal de ha?
 - Mange praksisveiledere har ikke masterutdanning selv – usikkerhet mht egen rolle og funksjon, samt ulikheter mellom bachelor- og masterveiledning
 - Hvordan er situasjonen når det gjelder veilederkompetanse på universitetet og i det kliniske feltet?
 - Masterutdanning betyr ikke nødvendigvis at man har veiledningskompetanse.
- Oppsummert: hvordan kan vi best mulig legge til rette for god veiledning til våre masterstudenter med disse utfordringene?

Bakgrunn for prosjekt

- UHR og Nokut har gitt føringer for styrking av kvaliteten på veiledning, veiledningskompetanse og samarbeid mellom utdanningsinstitusjon og praksis.
- Master i psykisk helsearbeid v/UiT søkte om samarbeidsmidler i 2017 for å utvikle en modell for praksisveiledning i samarbeid med Universitetssykehuset Nord Norge (UNN).

Hensikt

Hensikten var å utvikle en modell for praksisveiledning som kunne styrke:

- veiledningskompetansen hos veiledere i praksisfeltet og UiT
- samarbeidet mellom praksisfeltet og UiT
- kvaliteten på praksisveiledningen

Modellen

- To fagdager om veiledning for praksisveiledere og lærerveiledere før studentenes praksisperiode.
- To dager med metaveiledning der egne erfaringer fra studentveiledningen er hovedformålet
- Praksisveileder og læreveileder utgjør et team som veileder studentene på praksisstedet i gruppe to ganger (1,5 timer) i praksisperioden i tillegg til individuell veiledning)

Prosjektmidler

- Prosjektmidler ble søkt gjennom felles utdanningsutvalg UiT/helsefakultetet og UNN/FUU
- Søknaden ble innvilget i begynnelsen av desember 2017 og UiT fikk disponere kr 100 000 av samarbeidsmidlene fra 2017-budsjettet, med planlagt videreføring av prosjektet i 2018 og 2019

Prosjektgruppen

Yvonne Solli Larsen, fagkonsulent PHRK UNN

Ingvild Hegstad Dahl, fagutviklingssykepleier PHRK UNN

Mats Berntsen, ergoterapeut, fag- og kvalitetskoordinator Tromsø kommune, enhet for psykisk helse og rus

Sidsel Tveiten, sykepleier, professor UiT

Nina Foss, sykepleier og sosialantropolog, daværende studieleder UiT

Oddny Igland, psykiatrisk sykepleier / sosialantropolog, prosjektleder UiT

Et samarbeidsprosjekt mellom:

- UiT – Master i helsefag studieretning psykisk helse (Institutt for helse- og omsorgsfag)
- Spesialisthelsetjenesten – Psykisk helse- og rusklinikken UNN
- Tromsø kommune – Enhet for psykisk helse og rus

Gjennom instituttleders strategimidler fikk vi anledning til å invitere inn praksisveiledere fra Finnmark i opplæringen

Tidsplan våren 2018

15 januar

- Første møte i prosjektgruppa

14 februar

- Møte med fagutviklernetverket (ledere og fagutviklere) på Psykisk helse- og ruslinikken Åsgård.

20 februar

- Møte med ledere innen psykiske helsetjenester i Tromsø kommune.

23 februar

- Frist for studentene til å levere inn ønsker om praksisplasser våren 2019

Innen påske.

- Fastsettelse av praksisplasser og praksisveiledere for å kunne rekruttere praksisveilederne til opplæring før studentenes kliniske praksis i januar 2019

26 + 27 april

- 2 dagers seminar på Sommarøya

Program fagdager Sommerøy

Dag 1

- Introduksjon til dagene
- Hva viser forskning om praksisveiledning?
- Hva er veiledning?
- Veiledning som strukturert og pedagogisk virksomhet
- Veilederrollen

.Dag 2

- Rammer for praksisveiledning.
- Informasjon om veiledningsmodellen i dette prosjektet
- Læringsutbyttemålene for praksis og aktuelle læresituasjoner.
- Utfordringer og muligheter i veiledning av masterstudenter (en refleksjonsmodell)

Deltakerne kom fra

- Psykisk helse og rusklinikken Universitetssykehuset Nord Norge
- Barne- og ungdomspsykiatrisk klinikk v/UNN
- Psykisk helsetjeneste Tromsø kommune
- Rus- og psykiatritjenesten Hammerfest kommune
- ROP Alta kommune
- BUP Karasjok Finnmarksykehuset
- Tromsø Ungdomssenter Bufetat
- UiT Tromsø og campus Hammerfest

Tidsplan høst 2018.

13 september

- Dagsseminar for ansatte på de kliniske masterprogrammene i helsefag

Tidsplan høst 2018.

30 november

Dagsseminar på UiT

- Forberedelse før veilederne møter studentene i klinisk praksis januar 2019.

Programmet handlet i hovedsak om:

- utfordringer og muligheter i veiledning av studenter
- læringsutbyttemålene for praksis og aktuelle læresituasjoner i praksisfeltet

Våren 2019

- Metaveiledning, 2 dagsseminar under studentenes praksisperiode
- 17 januar
- 14 februar

2019 - 2020

- Evaluering, revisjon og implementering i ny studieplan.

Vårt mål er

For studentene:

- Øke kompetansen og gjøre studentene bevisste på viktigheten av faglig veiledning i deres fremtidige arbeid.

For UiT og det kliniske feltet:

- Utvikle en team-modell som kan inspirere universitetet og praksisfeltet slik at de sammen kan bidra til:
 - Å understreke viktigheten og verdien av klinisk veiledning som en kjernekompetanse.
 - Styrke den kliniske veiledningskompetansen.
 - En fornyet forståelse av at veiledning er nødvendig for faglig og personlig vekst hos helsepersonell.

Hvis vi lykkes vil vi:

- Utdanne dyktige psykiske helsearbeidere som har evne til å reflektere over eget arbeid.
- Videre vil de være i stand til å utøve sine oppgaver i tråd med lovgivningen som forventer at helsepersonell skal ha ferdigheter til å veilede både kollegaer, pasienter, pasienters pårørende og familie, sosiale nettverk og andre brukere av psykiske helsetjenester.

Videreføring av modellen

30.01.2020: Sidsel Tveiten og Oddny Igland har møte med instituttleder og fagansvarlig v/master i psykisk helsearbeid:

- Fastsettelse av videreføring og implementering av modellen i programplanen for master i psykisk helsearbeid.
- Modellen utvides til å inkludere en egen fagdag om veiledning for studentene

ERFARINGER MED UTPRØVING AV EN MODELL FOR
PRAKSISVEILEDNING PÅ MASTERNIVÅ

TVEITEN, S. OG IGLAND, O. (2020) PUBLISERT I SYKEPLEIEN
FORSKNING

DOI: 10.4220/SYKEPLEIENF.2020.83026
(OGSÅ OVERSATT TIL ENGELSK)

Bakgrunn

- UHR og Nokut har gitt føringer for styrking av kvaliteten på veiledning, veiledningskompetanse og samarbeid mellom utdanningsinstitusjon og praksis
- Master i psykisk helsearbeid UiT og UNN fikk samarbeidsmidler i 2017 for å utvikle en modell for praksisveiledning
- Sidsel Tveiten har professor II stilling ved UiT
- Prosjektgruppe (spesialist- og kommunehelsetjenesten og vitenskapelig ansatte ved UiT) utviklet modellen, gjennomførte og var referansegruppe for studien
- Studien ble utviklet etter gjennomføring av modellen
- Mange praksisveiledere har ikke masterutdanning selv – usikkerhet mht egen rolle og funksjon, samt ulikheter mellom bachelor- og masterveiledning

Hensikt med modellen

- Styrke samarbeid skole (UiT) – praksis
- Styrke veiledningskompetansen hos veiledere i praksis **og** skole (UiT)
- Heve kvaliteten på veiledningen
- Og, hensikten med modellen er i tråd med tanken om **bærekraftig veiledning**, gitt forståelsen av «bærekraft» i grunnlaget for denne konferansen – KVALITET, dvs kunnskapsbasert veiledning og profesjonell utvikling...

Modellen

- To fagdager med fokus på veiledning (definisjon, struktur, dialog og refleksjonsmetode) felles for lærerveiledere og praksisveiledere før praksis
- Metaveiledning, to dager felles for lærerveiledere og praksisveiledere i praksisperioden
- Lærerveiledere og praksisveiledere veileder studenter sammen i gruppe to ganger a 1 1/2 time i tillegg til individuell veiledning

Refleksjonsmetoden

- Deskriptiv refleksjon (fortell om hendelsen, hva skjedde, hva tenkte du, hva følte du, hva kjente du i kroppen, hvordan var det å være deg, hva vil du ha fokus på i veiledningen, hvordan er det å fortelle dette...)
- Dialogisk refleksjon (hvordan kan hendelsen forstås, hvorfor skjedde dette, hva i teori kan du knyttet dette til, hvilken forskning kan du knyttet dette til, hva tenker du nå...)
- Kritisk refleksjon (hva var du fornøyd med, hva ville du gjort annerledes, hva hadde skjedd da, fordeler og ulemper ved ulike alternativ, hva har du lært, hva trenger du å videreutvikle...)
- Etisk refleksjon (hvilke etiske utfordringer, problem, dilemma møtte du, hvilke valg gjorde du, hva var grunnlaget for valgene, hvilke holdninger og verdier lå til grunn, hvilken etisk teori an du se hendelsen i lys av, hvilke etisk refleksjonsmodell kan du bruke, hvilke muligheter ser du nå, hva har du lært...)
- Spørsmålene kan endres etter behov og utvikles...

Refleksjonsmetoden

- Legger til rette for bærekraftig veiledning;
- Kunnskapsbasert praksis (Teoretisk kunnskap, praktisk kunnskap, etisk kunnskap, vitenskapelig kunnskap, lover og forskrifter, samt brukerkunnskap) fokuseres i metoden
- Selvrefleksjon er sentralt i profesjonell utvikling

Etter at modellen var gjennomført en gang ble studien påbegynt..

Hensikt med studien

- Å utvikle kunnskap om erfaringene med å prøve ut praksisveiledningsmodellen

FORSKNINGSMETODE

- Fokusgruppediskusjoner 3 grupper, 5-7 i hver gruppe.
- med deltakere (praksisveiledere; sykepleiere, barnevernspedagoger, sosionomer, ergoterapeuter og lærerveiledere)
- med studenter (sluttbrukere)

Resultater

- **1. Utvikling av kompetanse knyttet til refleksjon, struktur, metode og ledelse i veiledning**
- Bevissthet og forståelse for veiledning som begrep, og prosess
- Bevisst på betydningen av struktur i praksisveiledning
- Trygghet i veilederrollen
- Lært konkrete veiledningsmetoder

- **2. Utviklet felles faglig plattform for veiledning og gjensidig respekt og forståelse for hverandres kompetanse og bidrag**
- Blitt kjent faglig og personlig
- Felles faglig forståelse
- Komplementaritet i ansvar og bidrag

- **3. Praksismodellen bidro til læring gjennom refleksjon og øving i fellesskap over tid med kombinasjon av teori og praksis**
- Fagdagene gav grunnlag for kvalitet i praksisveiledningen
- Metaveiledningen utfordret og gav mulighet for øving, fellesskap og nye perspektiv
- Refleksjonsmetoden var håndgripelig forståelig - lett å lære og bruke både i praksisveiledning og i egen praksis
- Teamveiledningen bidro til vi - følelse og økt kvalitet og struktur i praksisveiledningen
- Studentene hadde behov for fagdag knyttet til veiledning i forbindelse med praksis

Utviklet kompetanse knyttet til refleksjon, struktur, metode og ledelse i veiledning (HK1)

- «Her er det snakk om prosesser. Det er snakk om å bli trygg selv og få grep om hva veiledning er, og hva det handler om. Det er en prosess det her, med å være i veiledning eller lære i veiledning»
- «Jeg blir bevisst på at veiledning handler også om å lede. Det handler om å lede noe. Det synes jeg var veldig godt å få bevisstgjort hos meg selv, at jeg faktisk leder noe, tar ansvar for å lede noe»
- «Planleggingen og møtepunktene har hatt stor betydning for hvor trygg man blir som veileder og også i forhold til å møte studenten»
- «Særlig i psykiatrien er vi veldig vant med å sitte og snakke med pasienten. Så er vi veldig forståelsesfulle. Vi strukturerer jo ikke den typen samtaler i hverdagen på noe vis. Kanskje vi burde gjøre det mer der også? Men det er veldig lett å ta det med inn i studentsnakk også. Ting må bare gå sin gang i en samtale, det er mye omsorg og alt det der, men i noen fora er det lurt å ta grepet, altså få en metode for det. Dette styrer vi! Og det SKAL styres, men det er litt sånn uvant»

Utviklet felles faglig plattform for veiledning og gjensidig respekt og forståelse for hverandres kompetanse og bidrag (HK2)

- «Gjennom disse samlingene har vi blitt kjent på en annen måte, så har man et annet grunnlag for å samarbeide, og man er tryggere på å kunne utfylle hverandre enn når det kommer en hel *fremmed kontaktlærer fra universitetet*»
- «sammen med universitetet har den samme forutsetningen, at man har den samme kunnskapen når man går inn i en veiledningssituasjon, det er også trygt fordi man kan regulere og støtte hverandre som veiledere»
- «Dette samarbeidet er veldig viktig, for det er jo det å få teori og refleksjon inn i praksis som på en måte er clouet med å ta en master. I hvert fall hvis man skal inn i praksis igjen, og vi håper jo at en del kommer tilbake til praksis. Dette er en smart måte å integrere de to delene på, altså få det til å henge sammen. Så å få gjort det i noen gode rammer, det kjennes fornuftig»
-

Praksismodellen bidro til læring, gjennom refleksjon og øvelse i fellesskap over tid med kombinasjon av teori og praksis (HK3)

- «Fagdagene var oppfriskende og godt og trygt å starte med. vi fikk vite hvor vi begynner og hva som forventes av praksisfeltet. Vi ble kjent og kunne lettere ta kontakt med hverandre hvis det var noe vi lurte på. Og jeg syns jeg ble godt forberedt, både faglig og personlig, til å møte studentene»
- «Det er en sånn enkel, brukelig og forståelig metode. Den er grei å anvende for det er ikke så mange ting man skal huske. Det blir noe annet enn bare å sitte og snakke sammen. Når man får koplet på akademia mer, så blir det mer kunnskapsbasert. Det er også noe praksis etterspør. Hva er det egentlig vi driver med? Er det bare erfaringsbasert? Er det sånn her?»
- «Vet vi hva vi driver med? Så tenker jeg det her er jo en metode som løfter praksis»
- «Det gav meg trygghet å vite at jeg hadde praksis i lag med meg, de som har all *sin* kompetanse, og at vi *samarbeidet* om den veiledningen. Det gav meg veldig masse trygghet når jeg skulle gå inn i dette og veilede for første gang. Sånn at trygghet er et viktig stikkord for meg, for det jeg har fått ut av dette samarbeidet»

KONKLUSJON

- Felles fagdager, metaveiledning og teamveiledning bidro til styrket kvalitet og samarbeid.
- Modellen forutsetter lederforankring, planlegging og faglige ressurser. Lederforankring er en forutsetning for å få til samarbeidet og en legitimering av modellen og ressursbruken. Modellen bidro til at praksisveilederne var mer forberedt til å ta i mot studenter, noe som styrket læringskvaliteten

SPØRSMÅL?

- Kritiske spørsmål?
- Fordeler?
- Bærekraftig?
- Anvendbar?

- Takk for at dere lyttet til oss i dag!